

Ogsaa det øvrige redningsmateriel var i fuld orden. Oplæst og vedtat. Kapteinen avtraadte.

Journalutdraget indtages:

Utdrag af d/s «Nordaas» dagbog paa reise fra Blyth til Petschora med 600 ton kul.

Torsdag den 8de juli 1915 kl. 7¹/₄ emd. avgik fra Blyth med lods ombord, skibet var i fuld sjødygtig stand for reisen der antoges at vare 10 dage. Kl. 7³/₄ kvittertes lodsens ved Blyth Breakwater, vinden var da jevn nordlig bris med høi nordlig dønning. Der styrtes N.N.O.

Intet usædvanligt bemerkedes før fredag den 9de juli kl. 10¹/₄ fmd. da vi observerte en undervandsbaat der førte tysk flag, ca. 5 streker paa bagbords baug ca. 1' af. Den heiste signaler, for at kapteinen maatte bringe skibets papirer ombord i undervandsbaaten. Maskinen blev øieblikkelig stoppet og en baat sat paa vandet, hvorefter kapteinen roede bort til undervandsbaaten og gik ombord i denne. Efter at chefen hadde undersøkt papirerne og bemærket at «Nordaas» skulde til Rusland, erklærte han at maatte sænke skibet mot kapteinens protest. Der blev git mandskapet 10 minutter til at gaa i baatene. Straks vi var klar av skibet begyndte skydningen og efter at ha skudt 9 granater gennem det, sank «Nordaas» kl. 11³/₄ fmd. E. B. paa 56° 58' N.B. og 1° 7' L.W.G. Undervandsbaaten tok livbaaten paa slæb mot land og efter at ha slæbt os ca. 14 kvm., forlot han os.

Vi rodde til kl. 6¹/₂ emd. da vi blev optat av en engelsk trawler «Quail» af Grimsby som bragte os ind til Aberdeen hvor vi ankom kl. 9 emd. samme dag.

Rigtigheten av ovenstaaende bevidnes.

S. Kahrs, Aasmund Eliassen,
1ste styrmand. matros.

Rudolf Brekke,
jungmand.

O. Rosenvold,
fører.

Irettelagt den 16de juli 1915.

L. Madsen.

Fremstod som 1ste vidne Sverre Kahrs, 37 aar, 1ste styrmand paa «Nordaas» adr.: Kristiania.

2det vidne Aasmund Eliassen, 26 aar, matros paa Nordaas» adr.: Tromsø.

3dje vidne Rudolf Brekke, 17 aar, jungmand paa «Nordaas», adr.: Tønsberg.

4de vidne Carl Magnus Larsen, 45 aar, 1ste maskinist paa «Nordaas», adr.: Rebslagergaden 14. Vidnerne forberedtes til edfæstelse hvorefter 2det, 3dje og 4de vidne avtraadte.

1ste vidne forklarte at det er ham som har ført journalen og at denne i alle dele er rigtig. Iøvrigt forklarede vidnet sig overensstemmende med kapteinens tillægsforklaring, dog saaledes, at der i Moss ikke blev avholdt nogen egentlig baatmanøvre. Baatene havde ligget paa vandet den hele tid under skibets reparation og blev heist op og sat paa plads. umiddelbart før skibets avgang, dels av det netop antagne mandskap og dels av verkstedsfolk. Oplæst og vedtat.

2det vidne forklarede sig i det væsentlige overensstemmende med journalutdraget.

3dje vidne likesaa.

4de vidne forklarte at han hadde vagt i maskinen da denne blev beordret stoppet, og da stopningen varte i længere tid, sendte vidnet fyrbøteren paa dæk for at faa greie paa hvad der var paa færde. Da fyrbøteren kom ned igjen og gav besked om, at skibet var stanset av en tysk undervandsbaat, gik vidnet op. Iøvrigt forklarte vidnet sig overensstemmende med journalutdraget. Oplæst og vedtat.

Journalutdraget blev derefter oplæst for samtlige vidner som paa tilspørsel intet hadde at bemerke.

Vidnerne edfæstedes.

Retten hævet.

K. F. Dahl. O. O. Bergh. A. Hansen.

D/S «Rym» (M. F. K. V.) av Bergen.

Reg.-ton br.: 1074, last: kul, ødelagt 14de juli paa reise fra Newcastle til Rochefort. Omkommet: 1 mand.

Aar 1915 den 19de juli blev sjøret for Bergen sat i rettens lokale, administrert av assessor K. F. Dahl med sjøretsmedlemmerne d'hr. direktør T. Torgersen og kjøbmand Antoni Hansen, begge før edfæstede.

Der foretoges sjøforklaring for dampskibet «Rym».

Skibsinspektøren var tilstede ved tilsynsmand Døsen.

Før krigsforsikringen møtte overretssakfører Kr. Faye.

Fremstod D/S «Rym»s fører kapt. Christian Olsen, der fremlagde en skriftlig beretning angaaende D/S «Rym»s sänkning, idet han oplyste, at det ikke hadde været mulig at redde skibets journal. Videre fremla han avskrift av skrivelse fra den norske general-konsul i London til konsulatet i Newcastle on Tyne, som indtages.

Beskrivelse over D/S «Rym»s antagne torpedering, der hadde tilfølge at skibet sank paa omtrent 3 minutter.

Nationalfarver og navn paa sider.

Efter bedste ihukommelse gjengives følgende:

Skibet avgik fra Tyne Dock 3,45 efterm. den 13de juli, bestemt til Rochefort med en ladning kul. Vinden vestlig, sjøen smul, halvt overskyet. Reisen fortsattes efter de av det engelske Admiralty givne instruksjoner eller med andre ord paa indsidan av de saakaldte Gardboyuer. Kl. 1,30 efterm. 14de passertes gjennom Gt. Yarmouth Rd. og da boyuen paa N. O. Barnet var passert, styredes for Shipwash fyrskib og altid holdende Gardboyuene paa utsiden eller om b.bord. Vinden frisk S. V.; byget luft, lidt oprørt hav. Kl. 7,20 passertes Shipwash fyrskib om vor b.b. side omtr. 3 kabellængder av. Kapt. og 1ste styrmand Sjursen paa broen, matros Ansgar Brandso tilrors. Kursen blev nu ordret S. t. V. $\frac{1}{2}$ V. dv. S. t. V. $\frac{3}{4}$ V. misv. Svak N. O. gaaende strøm. Kl. omtrent 7,25 forlot kapteinen broen. Skibet styrte godt og kursen holdtes støt. Kl. 7,30 eksploderte skibet grundet antat torpedering av en undervandsbaat $1\frac{1}{4}$ kvartmil S. S. V. av fyrskibet. Om selve hændelsen gjengives følgende: Eksplosionen fandt sted ved og agterfor maskinskuddet. Den var saa voldsom at styrbords livbaat, der hang utsvinget med taljerne næsten tubloks og surret, blaaste i luften. Kul, damp og vandsøilen stod jevnt med agtermasten, 1ste maskinist Zakariassen og 2den styrmand Knudsen opholdt sig i messen. (Dækshuset om styrbord). De blev begge slynget opunder

taket sammen med bord og tallerkener. Kokken opholdt sig i kabysen og blev han sammen med diverse inventar virvlet rundt. Kapteinen, der opholdt sig i en av dækshusene om st.b. blev slynget opunder taket og fik et slag av den indslaatte væg, saa han besvimte. Efterat være kommet til sig selv, løp han ut og forsøkte at komme paa broen, men paa grund av damp og røk var det umulig at komme paa broen fra st.b. side. Sjursen forklarer, at da eksplosionen skedde, krængede skibet først over til b.b. og det viste sig som hele broen om st.b. side blev tvunget forover. Styremaskinen blev revet op av sine fæstninger. Rormanden slynget opunder taket. Nathus og kompas laa i smaabiter. 1ste styrmand Sjursen forklarer, at han straks efter eksplosionen, omtrent en 20 favne 3 streker agterfor tvers, saa nogen bobler i vaudflaten og paa samme plads noget lignende et periskop som straks forsvandt. Hele skibet forenom fyrdørken var uskadt, dog foregir fyrbøter Folgerø, at han kunde se storkjelen blev løftet op og trykket over til b.b. Fyrbøteren kom sig op paa dæk, men 2den maskinist Andreas Reksten, der hadde vakt, antages dræpt med det samme, da hele maskinen blev blaast istykker. Til den gjenværende b.b. livbaat kom nu besætningen saa fort de kunde, og da baaten var laaret ned og de fleste kommet sig i den, sprang kapteinen ind i salonen og ind i sit rum for at hente skibspapirerne, men derinde var alt i et kaos, saa der var ingenting at finde. Skibet krængede mer og mer over til st.b. og kapteinen sang ut til 2den styrmand, der var med ham: «Kom, nu gaar hun». Da de kom ut paa dæk var hele agterskibet om b.b. under vand. 2den styrmand sprang paa sjøen og svømmede til baaten og kapteinen som sidste mand hoppet nu i samme. Være kommet ned sang han ut: «Er vi alle her», men der blev svart, at 2den maskinist Reksten manglet. Skibet sank nu med agterenden i en til styrbord krængende stilling. Ved forkant av agterrommet like ved maskinskuddet en halv fot under dæk om b.bord vistes et hul omtrent 8" i diam. Kanterne rundt hullet visende utover eller med andre ord saa ut som en gjenstand var gaat ut gjennom siden. Baaten var saavidt klar siden, saa sank hele skibet uten at man merket noget

sugdrag. Man rodde i retning av fyrskibet, og da man var halvveis blev man optat av engelsk patruljedamper «Gramand Island», kaptein Leonhard Sanders, hvor vi paa bedste maate blev forpleiet med tørre klæder og varm kaffe. Efterat patruljedamperen en stund hadde gaat rundt og søkt efter undervandsbaaten, fortsattes til Southwold og ankret for natten. Næste morgen ved lysningen fortsattes til Great Yarmouth og blev da av en admiralty Launch bragt iland paa Sailors Home, hvor vi fik klæder at skifte og den bedste forpleining og tillike doktor for de der var komne tilskade. Kapteinen meldte uheldet pr. telefon til generalkonsulatet i London og fik av konsulen tilladelse med besætningen at reise hjem hurtigst mulig uten at avholde sjøforklaring før hjemkomsten til Bergen. Hele besætningen mistet alt sit tøy og kapteinen mistet £ 15 i kontanter og alt sit tøy og eien-dele, nødvendig for navigation, optil en værdi av kr. 2 000,00. Kapteinen bemerker, skjønt hele forskibet var urørt av eksplosionen, sank dog skibet paa bare 3 minutter, og opførte besætningen under katastrofen sig rolig og mønsterværdig.

Datert Bergen 19de juli 1915.

Chr. Olsen,	R. Sjursen,	N. Zakariassen,
fører.	1ste styrmand.	1ste maskinist.
	Ansgar Brandse,	
	matros.	

Edvin Folgerø, Leif Valentinsen,
fyrbotere.

Irettelagt 20de juli 1915.

L. Madsen.

Avskrift av skrivelse fra generalkonsulen i London til konsulatet i Newcastle on Tyne.

London, 15de juli 1915.

Konsulatet i Newcastle on Tyne.

Besætningen paa torpedert dampskib «Rym» av Bergen vil fra Great Yarmouth bli sendt til Newcastle for videre hjemsendelse.

Det var førerens hensigt at avgi sjøforklaring i Newcastle, men skulde dette forsinke hjemsendelsen, kan der formentlig intet være iveien for at føreren, om han saa ønsker, opsætter sjøforklaringen til han kommer hjem. Forutsætningen er da at samtlige vidner reiser hjem.

Jeg vilde være forbunden for opgave om
a 14

den omkomne 2den maskinist Andreas Rekstens alder og hjemsted, samt om han var gift og efterlater familie.

(sign.) Waldemar Eckell.

Irettelagt 20de juli 1915.

L. Madsen.

Kapteinen henholdt sig til beretningen med tilføiende, at han støtter sin antagelse om at skibet er blit torpedert derpaa, at skibet blev rammet paa siden agtenom tvers, mens eksplosionen, hvis skibet hadde stødt paa en mine, antagelig vilde ha fundet sted i forskibet. Denne antagelse vinder ogsaa støtte derved, at «Rym» var en baat, hvis bundbredde avtok sterkt agterover. Skibets livbaater og redningsmateriel var i fuld orden. Reglementerte baatmanøvrer har været avholdt. Oplæst og vedtat. Komp. avtraadte.

Fremstod som 1ste vidne Rasmus Andreas Sjursen, 30 aar, 1ste styrmand paa «Rym», adr. Bedehusgaten i Solheimsviken (enkefru Jørgensens hus).

2det vidne Ansgar Ludvigsen Brandse, 18 aar, letmatros paa «Rym», adr. Brandse, Florø.

3dje vidne Peder Edvin Folgerø, 19 aar, fyrbøter paa «Rym», adr. Lervik, Stord.

4de vidne Leif Valentinsen, 18 aar, letmatros paa «Rym», adr. Balholm.

Vidnerne forberedtes til edfæstelse, hvor-efter 2det, 3dje og 4de vidne avtraadte.

1ste vidne forklarte, at han har været med at forfatte den fremlagte beretning som i alle dele er rigtig og til hvilken han intet vidste at tilføie.

Oplæst og vedtat.

2det vidne forklarte, at han stod tilrørs da eksplosionen indtraf. Denne var saa voldsom, at vidnet blev slynget op mot taket over rattet og da han faldt ned igjen fik han et støt av rattet i venstre kjæveben. Vidnet blev herved saa medtat, at han var nærvædet at besvime, men kom sig dog ut og søkte straks til b.b. livbaat, hvor han hadde sin plads. St.b. livbaat var slynget bort ved eksplosionen og hele besætningen gik derfor efter ordre fra kapteinen i b.b. livbaat, som blev sat paa vandet hurtigst mulig. Det er vanskelig for vidnet at si, hvor lang tid der hengik fra eksplosionen til skibet sank, men vidnet antar,

at der forløp 3 à 4 minutter. Vidnet saa at eksplosionen hadde fremkaldt et hul paa b.b. side av skibet under dækket, men det var st.b. side som var rammet. Vidnet tror at eksplosionen maa være fremkaldt ved en torpedo, da vidnet kjendte støtet paa st.b. side som derfra forplantede sig over til b.b. side. Vidnet saa intet spor av nogen undervandsbaat. Da besætningen var kommet i livbaaten opdagedes at man savnet 2den maskinisten som hadde vakt i maskinen, da eksplosionen indtraf. Efterat man hadde rodd en stund, blev man optat av en armert trawler som landsatte besætningen i Yarmouth. Oplæst og vedtat.

3dje vidne forklarte, at han sat paa fyrdørken da eksplosionen indtraf. Vidnet blev ved denne kastet i veiret og noget forslaat og alt blev mørkt i fyrrummet. Vidnet hadde derfor vanskelig for at komme sig op, men fandt dog ut paa st.b. side. Da vidnet var naadd ut paa dækket, gik han forut og hentet sin trøje og da han atter kom agterover, saa han at besætningen holdt paa at gaa i b.b. livbaat. Ogsaa vidnet gik i denne. Vidnet saa efter eksplosionen intet til 2den maskinisten, som efter 1ste maskinists sigende paa dette tidspunkt hadde vakt i maskinen. Vidnet hørte intet skrik, men kun et voldsomt rabalder fra maskinen. Vidnet lagde merke til at st.b. side av skibet for en stor del var slaat isønder, men kan ikke med sikkerhet sige, at han saa noget hul paa b.b. side. Oplæst og vedtat.

4de vidne forklarte, at han sat forut paa W. C., da han ved eksplosionen blev slynget frem mot skottet. Vidnet sprang derefter ut paa dækket og saa en høi røksøile fra midtskibet, likesom han lagde merke til at endel av besætningen kløv over broen og begav sig til forskibet. Efter et øieblik at ha avventet om kjelen vilde springe, gik vidnet og de øvrige agterut, hvor man straks laaret ned b.b. livbaat, som derefter optok hele besætningen med undtagelse av 2den maskinisten, som intetsteds var at se. Styrbords livbaat var slynget bort ved eksplosionen. Eksplosionen hadde fundet sted paa st.b. side av skibet, men vidnet saa paa b.b. side et hul med utadbøide kanter ca. 20 tommer under hoveddækket. Vidnet slutter herav, at torpedoen eller dele av denne maa ha gaat tvers

gjennem skibet og ut paa b.b. side eller at et stykke av skibet ved det voldsomme tryk av eksplosionen er stødt ut gjennom b.b. side. Oplæst og vedtat.

Fremstod paany kapteinen og oplyste, at midt paa begge sider av skibet var malt skibets navn og Norge med store omtrent 3 fot høie og 3 tommer brede bokstaver og paa hver side av bokstaverne var malt store norske flag som gik helt ned til vandet. Baade flag og bokstaver var omtrent nymalt. Desuten førtes nationalflag agterut paa stangen. Oplæst og vedtat.

Den fremlagte beretning blev derefter op, læst for vidnerne som ikke hadde andet til samme at bemerke, end at 3dje vidne ikke med sikkerhet kunne uttale, at han efter eksplosionen saa storkjelen bli løftet op og trykket over til b.b. Oplæst og vedtat.

Vidnerne edfæstedes.

Retten hævet.

K. F. Dahl. T. Torgersen. A. Hansen.

Seilskib „**Nordlyset**“ (J. N. T. W.) av Arendal.

Reg.ton br : 82, last: props, ødelagt 19de juli paa reise fra Arendal til Granton. Omkommet: ingen.

Aar 1915 den 24de juli blev Arendals sjøret sat paa Stadens raadhus administrert av den kst. byfoged cand. jur. Einar Klem under medbetjening av de faste sjøretsmedlemmer skibsfører Jens Berge og direktør H. Løvold.

Hvorda! foretoges sak nr. 40/1915.

Sjøforklaringianledning av galeasen «Nordlyset» blev skutt isenk av en undervandsbaat i Nordsjøen den 19de juli d. a.

Tilstede i retten var skibsinspektøren i Søndenfjeldske distrikt J. B. Christoffersen.

Fremstod derefter fører av galeas «Nordlyset» Nils Gunerius Gundersen, 56 aar gammel, eneeier av skibet. Han oplyser at skibsjournalen er fratat ham av undervandsbaatens befalhavende, hvorfor han ikke kan fremlægge journalutdrag.

Om selve tildragelsen fortæller kapteinen :

Galeas «Nordlyset» avgik fra Arendal fredag den 16de juli lastet med props, med 4 mands besætning ombord og skuten i fuld